

Vår ref.
Saksbehandler
Dato

26/854 - Ugyldig flettefelt
Rune Sjølland
21.09.2026

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
13/26	Utvalg for samfunn	01.10.2026

Forskrift om bruk av restlysforsterkende og termiske siktemidler ved jakt på hjort i Siljan kommune

Kommunedirektørens innstilling

Siljan kommune legger ut forslag til lokal forskrift om bruk av restlysforsterkende og termiske siktemidler ved jakt på hjort til offentlig høring.

Saksdokument

Anmodning om innføring av lokal forskrift for bruk av restlysforsterkende og termiske siktemidler ved jakt på hjort, vedlagt

Forslag til forskrift, vedlagt

Saksutredning

Faktiske opplysninger:

Landbruks- og matdepartementet fastsatte 26. juni 2026 endringer i [jaktutøvelsesforskriften](#). Dette ble gjort på bakgrunn av behov for tilpasninger i forskriftsverket i forbindelse med at den nye viltressursloven skulle tre i kraft 1. juli 2026.

Det har fram til nå vært uklarheter i regelverket knyttet til bruk av restlysforsterkende og termiske siktemidler, heretter kalt termiske siktemidler. I det nye regelverket er dette tydeliggjort. Bruk av termiske siktemidler er nå forbudt etter Viltressurslovens § 26.

Det er imidlertid åpnet for følgende unntak i Forskrift om utøvelse av jakt, felling og fangst § 29a:

- «Synlig lys og restlysforsterkende og termiske siktemidler kan benyttes ved jakt på villsvin og rødvilt når jakten foregår i åpent terreng eller ved åteplass.» - tredje ledd
- «For å avverge alvorlig skade på natur- eller samfunnsinteresser som følge av høy bestandstetthet, kan kommunen i forskrift åpne for bruk av restlysforsterkende og termiske siktemidler ved jakt på hjort. Bruken av restlysforsterkende og termiske siktemidler skal avgrenses til jakt i åpent terreng.» - fjerde ledd

· «Synlig lys og restlysforsterkende og termiske siktemidler kan benyttes ved ettersøk av påskutt hjortevilt, villsvin og rødrev. Jegeren har bevisbyrden for at påskytingen er lovlig, og skal varsle grunneieren, politiet og kommunen om bruken av synlig lys og restlysforsterkende og termiske siktemidler før ettersøket tar til. Dersom varsling i vesentlig grad vil forsinke ettersøket, kan begrunnet melding om slik bruk sendes samme instanser umiddelbart etter avsluttet søk.» - siste ledd.

Flere kommuner i Telemark har sendt forslag til forskrift om bruk av termiske siktemidler til bruk ved jakt på hjort på høring, blant annet Bamble, Seljord og Tokke kommuner. Videre har Landbrukskontoret fått tilbakemelding fra andre kommuner som vurderer å starte en prosess på dette. Det har også kommet flere tilbakemeldinger fra rettighetshavere i Skien, Porsgrunn og Siljan som ønsker at kommunen skal vurdere en åpning i disse kommunene. Fritzøe Skoger AS viser til at mellom 40 og 50 prosent av den samlede hjorteavskytingen på sine eiendommer de senere årene har blitt gjennomført ved bruk av termiske siktemidler, og viser til at dette er et hjelpemiddel som bidrar til å opprettholde nødvendig avskyting.

Landbruksdirektoratet har laget en [veileder](#) for fastsettelse av lokal forskrift for åpning for bruk av termiske siktemidler til jakt på hjort.

For at kommunen skal kunne åpne for bruk av termiske siktemidler ved jakt på hjort, må formålet etter forskriften være å avverge alvorlig skade på natur- eller samfunnsinteresser som følge av høy bestandstetthet.

Åpning for bruk av termiske siktemidler gjelder videre for hele kommunen, selv om skadesituasjon kanskje er avgrenset til deler av kommunen. Åpent terreng er definert i forarbeidene til endring av viltloven (prop. 149 L (2020-2021 s. 16)):

«Med «åpent terreng» menes her terreng som stort sett er fritt for hindringer som bygninger eller trær. Eksempler på dette er åker, eng og beitemark. Det kan også være åpne arealer på skogsmark, som hogstflater, naturlige åpninger uten høyt feltsjikt- og annen buskvegetasjon og områder der skogen er høystammet og glissen.»

Regelverket legger til grunn at termiske siktemidler kan tas i bruk ved jakt på hjort som et virkemiddel for å avverge alvorlig skade på natur- eller samfunnsinteresser som følge av høy bestandstetthet. Ved vurderingen skal kommunen vurdere bestandssituasjonen, skadeomfanget og sammenhengen mellom disse forholdene.

Vurdering av åpning for bruk av termiske siktemidler ved jakt på hjort i Porsgrunn, Skien og Siljan kommuner.

Sammenhengende leveområde for hjort

Hjortebestanden benytter leveområder på tvers av kommunegrensene. Utfordringer knyttet til bestandsforvaltning, beitepress og skader på natur- og landbruksinteresser bør derfor vurderes regionalt. GPS-merking av hjort dokumenterer omfattende forflytninger mellom kommunene, og Landbruksdirektoratet anbefaler at kommuner som inngår i samme årsleveområde foretar slike vurderinger i fellesskap. Vurderingsgrunnlaget er derfor utarbeidet for Skien, Porsgrunn og Siljan kommuner, og i dialog med Larvik kommune.

Bestandssituasjon, bæreevne og beiteressurser

De overordnede målene for hjorteviltforvaltningen i [Porsgrunn](#) og [Skien](#) kommuner er å opprettholde biologisk sunne hjorteviltbestander som er bærekraftige med hensyn til beitetilgang og ivaretagelse av biologisk mangfold. Siljan kommune har foreløpig ikke vedtatt egne kommunale mål for hjorteviltforvaltningen. Den godkjente bestandsplanen er imidlertid

utarbeidet i tett samarbeid med Landbrukskontoret og bygger på de samme overordnede målene som i Porsgrunn og Skien.

Hjortebestanden i regionen har økt betydelig de siste 15 årene, og vurderes i dag som høy, med fortsatt vekst. Selv om avskytingen har økt de siste ti årene har det vist seg krevende å oppnå et jaktuttak som er tilstrekkelig til å bremse bestandsutviklingen. Figur 1 under viser samlet avskytingstall fra Porsgrunn, Skien, Siljan og Larvik.

Figur 1: Felte hjort Larvik, Siljan, Skien og Porsgrunn kommuner siste 10 år.

[NIBIOs beitetakst i Grenland](#) viser at hjortebestanden er betydelig og bidrar til et samlet beitetrykk som flere steder overstiger plantenes tåleevne. Ved vurdering av bestandsstørrelsen må det tas hensyn til områdenes bæreevne og tilgang på beiteressurser. Selv om antallet dyr isolert sett ikke framstår som spesielt høyt, kan bestanden være for stor dersom beitegrunnlaget er begrenset. For å opprettholde sunne og produktive hjorteviltbestander er det derfor viktig at bestandstettheten er tilpasset de tilgjengelige beiteressursene. Undersøkelsene viser at flere sentrale beitearter, som rogn, selje og eik, og i enkelte områder også bjørk og furu, over lengre tid har vært utsatt for et betydelig beitepress.

Samtidig benytter hjort og elg mange av de samme beiteressursene, noe som medfører konkurranse mellom artene. Det legges til grunn at et begrenset beitetilbud, kombinert med en økende hjortebestand, fører til økt konkurranse om de mest attraktive beiteplantene. Elgbestanden i regionen har over tid hatt svak kondisjon og lave slaktevekter. NIBIO peker på at videre vekst i hjortebestanden kan forsterke konkurransen om beiteressursene. I rapportene anslås det at bæreevnen for elg i enkelte områder kan reduseres med 30 til 50 prosent dersom dagens bestandstetthet av hjort opprettholdes. [NIBIOs rapport](#) fra Larvik viser også at slaktevektene hos elg er historisk lave. Samtidig forventes framtidige utfordringer knyttet til klimaendringer, økt konkurranse fra hjort og redusert tilgang på viktige beiteressurser å kunne forsterke denne utviklingen.

Samlet sett viser undersøkelsene at hjortebestanden er høy i forhold til områdenes bæreevne. Det omfattende beitepresset på viktige beiteplanter, kombinert med økt konkurranse med elg om begrensede beiteressurser, tilsier at bestandsveksten bør bremses for å sikre en bærekraftig forvaltning av hjorteviltet i regionen.

Skader på jord- og skogbruk

Det er et mål at hjorteviltbestandene forvaltes på en måte som begrenser konflikter med jord- og skogbruksinteressene. Hjort kan forårsake betydelige skader både i jordbruket og skogbruket, og en økende bestand har de senere årene medført økte utfordringer flere steder i regionen.

På bakgrunn av dette har kommunene Porsgrunn, Skien og Siljan de siste årene søkt Landbruksdirektoratet om fri kalveavskytning. Søknadene er innvilget, og ordningen har vært benyttet som et virkemiddel for å øke avskytingen og bidra til å redusere skadeomfanget.

Det er stedvis registrert store forekomster av hjort på jordbruksarealer i Porsgrunn og Skien, med tilhørende høyt beitepress på innmark og begynnende skogskader. Utfordringene er beskrevet i de kommunale målsettingene for hjorteviltforvaltningen. Også i Siljan meldes det om økende utfordringer knyttet til beiting på innmark for gras- og kornproduksjon. Dette har blant annet vært et tema i Landbruksforum i Siljan. Fritzøe Skoger AS forvalter store arealer innenfor hjortens viktigste leveområder og melder om betydelige skader på jordbruks- og skogbruksinteresser i regionen. Tilsvarende utfordringer er beskrevet i Larvik, der gulrotprodusenter opplever at hjorteskader i de mest belastede områdene kan medføre betydelige økonomiske tap og redusert produksjon.

Selv om skadeomfanget varierer geografisk, vurderes utfordringene som betydelige der de oppstår. Dersom hjortebestanden fortsetter å øke, er det grunn til å forvente økt risiko for skader på både jordbruks- og skogbruksinteresser i årene framover.

Termiske siktemidler som virkemiddel

Hovedutfordringen i regionen er ikke mangel på tildelte fellingstillatelser, men at det faktiske jaktuttaket gjennomgående er lavere enn det som er nødvendig for å bremse bestandsveksten. Virkemidler som redusert minsteareal og fri kalveavskytning har begrenset effekt dersom tildelte kvoter i liten grad blir utnyttet.

Bruk av termiske siktemidler kan være ett av flere tiltak som bidrar til å øke jaktens effektivitet og legge til rette for et høyere uttak. Hjorten er ofte mest aktiv i perioder med begrensende lysforhold. Termiske siktemidler kan derfor gjøre det lettere å felle hjort i områder og tidsperioder der dyrene faktisk oppholder seg, og kan dermed bidra til et mer målrettet uttak.

En eventuell forskrift vil ikke innebære krav om bruk av termiske siktemidler. Det vil fortsatt være opp til den enkelte grunneier eller jaktrettshaver å avgjøre om slike siktemidler skal tillates benyttet på eiendommen.

Innføringen av rapporteringsplikt i Hjorteviltregisteret vil samtidig gi kommunen et bedre grunnlag for å vurdere omfanget og effekten av bruken over tid. Kommunen skal gjøre en ny vurdering av behovet hvert femte år.

Vurderinger:

Kommunedirektøren legger til grunn at hjortebestanden i regionen er høy sett opp mot tilgjengelige beiteressurser og områdenes bæreevne. Faglige utredninger dokumenterer et langvarig og betydelig beitepress på viktige beitearter, samtidig som det rapporteres om skader på både jord- og skogbruksinteresser. Kunnskapsgrunnlaget viser videre at fortsatt bestandsvekst

kan forsterke konkurransen om beiteressursene og øke konfliktene med andre samfunnsinteresser.

Kommunedirektøren vurderer at det foreligger et tilstrekkelig faglig grunnlag for å vurdere bruk av restlysforsterkende og termiske siktemidler som ett av flere virkemidler for å bidra til å bremse bestandsutviklingen hos hjort. På denne bakgrunn vurderes vilkårene i forskrift om utøvelse av jakt, felling og fangst § 29a som oppfylt.

Kommunedirektøren anbefaler derfor at forslag til forskrift om bruk av restlysforsterkende og termiske siktemidler ved jakt på hjort sendes på offentlig høring.

Vedlegg

Anmodning termisk forskrifts - Fritzøe Skoger

Forslag til forskrift